

Nr 238.

Av herr **Andersson** i Lindome **m. fl.**, om anslag för bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln, punkten 10, föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 850 000 kronor att utgå av automobilskattemedel. Från budgetåret 1930/1931, då möjlighet första gången bereddes andra län än de norrländska att erhålla bidrag från ifrågavarande anslag, har detsamma genom beslut av riksdagen undan för undan höjts från 450 000 kronor för nämnda budgetår till 800 000 kronor för budgetåret 1935/1936. Bidrag från anslaget har emellertid oaktat dessa höjningar hittills kommit andra län än de fem nordligaste till del endast i ytterst ringa utsträckning. Detta beror givetvis dels på att det anslagna beloppet hela tiden varit och alltjämt är för litet för att på långt när kunna tillgodose de föreliggande behoven, och dels på att behovet av bidrag varit störst och samtidigt kunnat göra sig kraftigast hört i fråga om Norrland.

Ifrågavarande anslag åsyftar att bereda möjlighet för avlägset liggande byar och gårdar att komma i förbindelse med det allmänna vägnätet. Att närmare uppehålla sig vid det synnerligen behjärtansvärda i detta syfte torde icke vara av behovet påkallat, då önskvärdheten av att i största möjliga utsträckning tillgodose detsamma upprepade gånger understrukits av riksdagen och även kommit till uttryck därigenom, att riksdagen de senaste åren beviljat anslag för ändamålet utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit. Här skall blott pekats på den risk, som faktiskt föreligger för avfolkning av områden på landsbygden, som måhända väl lämpa sig för jordbruksdrift men som äro belägna långt från närmaste väg och i avsaknad av utfartsväg ha att kämpa med utomordentliga svårigheter, då fråga gäller kommunikationen med yttervärlden. Med den bekvämlighet och snabbhet, som nutidens trafikväsen eljest erbjuder, är det ej att förvåna sig över att människor, som äro bosatta i sådana trakter, ej längre åtnöja sig med att ständigt vara tvungna till att långa vägar på primitivt sätt forsla eller kanske bära samtliga förnödenheter och annat, som måste anskaffas från annat håll, eller som skola utföras till avsalu, utan söka sig till andra orter, måhända utan möjlighet att där förskaffa sig sitt uppehälle.

I detta sammanhang må erinras om ett annat område för statens stödjande och hjälpande verksamhet, som i viss utsträckning kan sättas i samband med den här till behandling upptagna frågan om statsbidrag till byggande av enskilda utfartsvägar. Staten har på senaste tiden igångsatt en

omfattande och ytterst välsignelsebringande stödverksamhet för förbättrande av bostäderna på landsbygden samt anslagit mycket betydande belopp för sådant ändamål. Men det torde utan vidare vara klart, att föga är vunnet med att genom stora uppoffringar såväl för det allmänna som för den enskilda söka åstadkomma bättre bostäder i sådana fall, där en tillfredsställande utfartsväg saknas. Kommer icke en dylik väg till stånd, torde gården det gäller snart stå öde och de nedlagda kostnaderna hava varit till ingen nytta. Detta gäller framför allt de södra delarna av landet, där förhållandena äro sådana, att långa och obekväma förbindelser äro mindre vanliga än i de nordligaste länen. Någon inskränkning av bostadsförbättringsverksamheten i fall av nu berörd art bör givetvis ej ifrågakomma, utan det anförda pekar i stället på nödvändigheten av att staten kraftigare än hittills understödjer byggande av enskilda utfartsvägar.

Den närmast till hands liggande åtgärden för tillgodoseende av ifrågavarande ändamål är självfallet en kraftig höjning av anslagsbeloppet. Men även för det enskilda fallet synes statens stöd böra utsträckas. Enligt de nu gällande grunderna för bidrag ur anslaget i fråga skall dylikt bidrag i regel utgå med $\frac{1}{4}$ till $\frac{1}{3}$ av den beräknade kostnaden för vägens byggande. Endast i undantagsfall får bidrag lämnas med upp till 50 %. För att bidrag skall kunna utgå fordras att vederbörande landsting, kommun eller annan därjämte skall bidra med minst 15 %. På den eller de enskilda faller sålunda upp till 60 % av den totala byggnadskostnaden. Det synes skäligt att den statliga bidragskvoten höjes så att statsbidraget normalt kommer att utgå med 50 %.

En dylik höjning av statsbidraget nödvändiggör givetvis en höjning av det i statsverkspropositionen föreslagna anslagsbeloppet för att behovet av bidrag skall kunna tillgodoses i samma utsträckning som förutsatts i propositionen. Av densamma framgår emellertid, att det av länsstyrelserna redovisade bidragsbehovet vida överstiger det föreslagna anslagsbeloppet. Det sammanlagda behovet belöper sig enligt länsstyrelserna till lägst 1 508 480 kronor, vilket belopp är beräknat med utgångspunkt från de nu gällande bidragsgrunderna. För att detta behov skulle i sin helhet kunna tillgodoses med tillämpning av en statlig bidragskvot av normalt 50 %, skulle självfallet ett än högre anslagsbelopp vara erforderligt.

Såsom skäl för att anslaget för här ifrågavarande ändamål hittills satts vida lägre än som svarat mot de redovisade behoven har städse hänvisats till den mindre gynnsamma statsfinansiella situationen. Då detta skäl icke nu torde kunna åberopas till stöd för att anslaget sättes så lågt, att det motsvarar endast föga mer än hälften av behovet och med hänsyn till den allmänt erkända önskvärdheten av en utsträckning av statens ifrågavarande hjälpverksamhet, synes en icke alltför obetydlig höjning av det i statsverkspropositionen föreslagna anslaget vara starkt motiverad, förslagsvis till 1 500 000 kronor.

Ej heller detta belopp är emellertid tillräckligt för att täcka de kända

behoven, därest den ovan förordade höjningen av statsbidraget samtidigt genomföres. För att de södra delarna av landet, vilka hittills varit i hög grad tillbakasatta i det avseende varom här är fråga, skola komma i åtnjutande av skälig andel av anslaget, torde därför samtidigt med anslagshöjningen böra från riksdagens sida uttalas en förväntan, att bidragsfördelningen till de olika länen i fortsättningen skall komma att ske efter i stort sett likartade principer.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av kronor 1 500 000 att utgå av automobilskattemedel; samt

att riksdagen måtte besluta, att dylikt bidrag i regel skall utgå med hälften av den beräknade byggnadskostnaden.

Stockholm den 21 januari 1936.

Linus Andersson.

E. O. Magnusson.

P. M. Olsson.

T. G. v. Seth.

Nils Persson.